

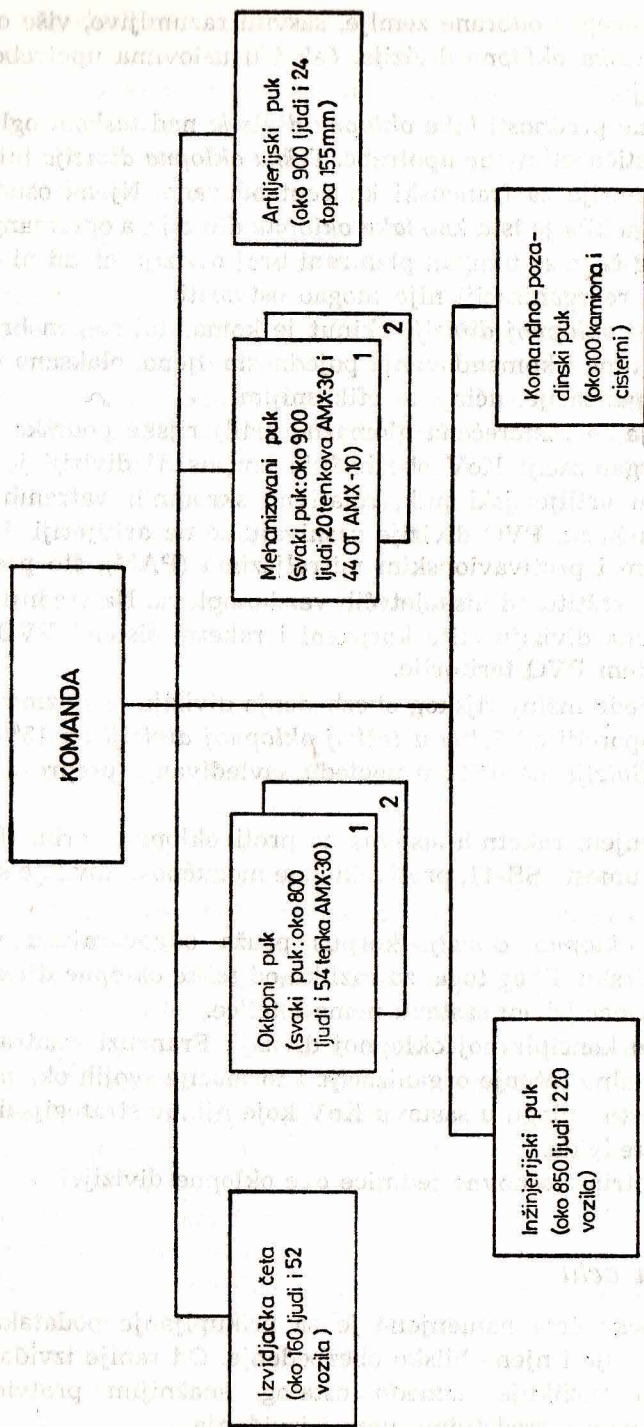
Francuska oklopna divizija

Do 1975. godine Francuzi su pokušavali da održe, koliko-toliko, korak u razvoju svojih oklopnih jedinica sa Zapadnim Njemcima i Amerikancima a zatim su odustali od koncepta *teške oklopne divizije* i prešli na *lake oklopne divizije* (sl. 1), koje imaju *mobilnu* i *teritorijalnu* komponentu.

U periodu od 1975. do 1980. godine Francuzi su izvršili reorganizaciju svoje kopnene vojske tako što su od 2 armijska korpusa sa 5 oklopnih divizija formirali 3 korpusa sa 16 divizija, od kojih 8 oklopnih. U suštini od 5 *teških oklopnih divizija* formirano je 8 *lakih oklopnih divizija* uz odgovarajuće promene u organizaciji i formaciji i preoružanje uvođenjem novih borbenih i neborbenih sredstava i opreme i modifikovanog naoružanja, naročito onog koje je namenjeno za protivoklopnu borbu (POB) i vatrenu podršku. Osim toga na divizije su prenesene i određene teritorijalne (komandne i upravne) funkcije.

Polazeći od koncepta da će francuske oružane snage dejstvovati, pre svega, na francuskoj teritoriji i braniti francuski prostor, oklopne divizije su već u miru locirane tako da mogu vršiti protivudare, odnosno izvoditi aktivna dejstva u okviru korpusa. Njihova osnovna funkcija je POB, tj. lomljenje *oklopnih klinova* potencijalnog protivnika i izvođenje napadnih dejstava uz snažnu podršku koju korpus pruža diviziji klasičnim ili nuklearnim naoružanjem, i protivvazдушnu zaštitu korpusnim raketnim naoružanjem kao i teritorijalnom protivvazдушnom odbranom (PVO). Na taj način se ostvaruje »kišobran« u zonama rasporeda i dejstva oklopnih divizija. Na taj način usaglašena je mobilnost oklopne divizije u zoni korpusa i odgovornost u smislu POB u zoni odbrane koju poseda, u čemu se, pored ostalog, ogleda njena teritorijalna¹ borbena komponenta.

¹ Teritorijalnu komandno-upravnu funkciju oklopne divizije vidi u odeljku komandovanje.

Stika 1

Takvom konceptu odbrane zemlje, sasvim razumljivo, više odgovara *laka* nego *teška* oklopna divizija, čak i u uslovima upotrebe nuklearnog oružja.

Osnovne prednosti *lake oklopne divizije* nad *teškom* ogledaju se u većoj elastičnosti njene upotrebe. *Teška oklopna divizija* bila je glomazna formacija za francuski koncept odbrane. Njena osnovna namena i uloga bila je ista kao *lake oklopne divizije*, a opremanje je bilo skupo, zbog čega se ukupan planirani broj divizija nikad ni u jednoj prethodnoj reorganizaciji nije mogao ostvariti.

U *lakoj oklopnoj diviziji* ukinut je komandni stepen brigada — puk, pa je time i komandovanje pojednostavljeno, olakšano i, sa stanovišta organizacije, učinjeno efikasnijim.

Divizija je rasterećena glomazne artiljerijske podrške koju joj u novoj organizaciji KoV obezbeđuje korpus. U diviziji je zadržan samo jedan artiljerijski puk, relativno skromnih vatrenih mogućnosti. Mogućnosti PVO divizije zasnivaju se na artiljeriji PVO kalibra 20 mm i protivavionskim mitraljezima (PAM), što predstavlja neposrednu zaštitu od niskelećih vazduhoplova. Na srednjim i velikim visinama diviziju štite korpusni i raketni sistemi PVO trupa i raketni sistem PVO teritorije.

U pogledu inženjerskog obezbeđenja divizija je srazmerno pojačana u proporciji od 7,2% u *teškoj oklopnoj diviziji* na 15% u *lakoj oklopnoj diviziji*, naročito u pogledu savlađivanja prepreka i zaprečavanja.

Uvođenjem raketnih sistema za protivoklopnu borbu (RS POB) tipa *milan* umesto SS-11, protivoklopne mogućnosti divizije su znatno povećane.

Lakoj oklopnoj diviziji korpus pruža odgovarajuću vazduhoplovnu podršku. Zbog toga, za razliku od *teške oklopne divizije*, *laka* u svom formacijskom sastavu nema letelice.

U tako koncipiranoj oklopnoj diviziji, Francuzi smatraju da su našli optimalno rešenje organizacije i formacije svojih oklopnih jedinica za mesto i ulogu u sastavu KoV koje njihov strategijski koncept odbrane predviđa.

Razmotrimo osnovne jedinice ove oklopne divizije!

Izviđačka četa

Izviđačka četa namenjena je za prikupljanje podataka u zoni dejstva divizije i njeno blisko obezbeđenje. Od ranije izviđačke čete, sadašnja se razlikuje, između ostalog, snažnijim protivoklopnim oružjem i novim sredstvima veze i izviđanja.

Četa raspolaže sa 5 radara za blisko osmatranje tipa *rasura* i 3 radara tipa *olifanti*, a za izviđanje na udaljenju 80 do 100 km od divizijskog osnovnog komandnog mesta (OKM) sa 9 izviđačkih patrola, svaka sastava podoficir, desetar, 4 vojnika, 2 džipa i po jedan ručni bacač. Četa patrolama može pokriti zonu dejstva divizije širine 20 do 25 km. Osim toga, četa raspolaže sa tri grupe lakih RS POB tipa *milan* (svaka grupa po 2 lansirna uređaja). Grupe naoružane ovim sistemima kreću se u sastavu patrola, ali se mogu grupisati i dejstvovati odvojeno.

Osnovno vozilo izviđačke čete je džip. Mada nije moderno vozilo, ono ima mali gabarit, dovoljnu brzinu kretanja po svim putevima, zadovoljavajuću sposobnost savlađivanja prepreka i veliki taktički radijus dejstva (500 km), pa četi obezbeđuje odgovarajuću pokretljivost. Osnovne slabosti džipa kao izviđačkog vozila su ranjivost na dejstvo klasičnog i nuklearnog oružja i nesposobnost savlađivanja vođenih prepreka. Ostala sredstva čete data su u prilogu br. 1.

Četa najčešće dobija zadatak određivanja rasporeda prednjih delova neprijatelja i uspostavljanja dodira s tim delovima.

Oklopni puk

Prilikom projektovanja formacije (vidi prilog 1) oklopnog puka polazilo se od pretpostavke da neprijatelj raspolaže velikom brojnom nadmoćnošću (3 — 5:1) i da su njegove oklopne snage sposobne za dejstvo iz pokreta uz podršku nuklearno-hemijskog oružja na bojištu.

U toj pretpostavci pošlo se od toga da dva oklopna puka čine naj snažniji element divizije. Oni su predviđeni za uništenje neprijateljevih oklopnih snaga i za smelo iskorišćavanje postignutog uspeha prodorima u dubinu kroz otkrivena slaba mesta neprijateljevog borbenog poretka ili kroz breše stvorene nuklearnim i klasičnim oružjem.

Imajući u vidu organizaciju, sastav, vatrenu moć i pokretljivost puka koji ima 54 tenka (tipa AMX-30 i 12 oklopnih transportera tipa AMX-10P), smatra se da su ovakvi pukovi u stanju da uspešno vode borbu ne samo protiv neprijateljevih tenkova već, istovremeno, i protiv neprijateljeve pešadije.

Ukupnoj borbenoj moći puka, osim vatrene moći, doprinosi i pokretljivost. Ta pokretljivost je rezultat sposobnosti tenkova AMX-30 i oklopnih transportera AMX-10 da ostvare akcioni radijus do 600 km po prohodnom zemljištu izvan puteva, danju i noću, i da savlađuju odgovarajuće prepreke raspoloživim inženjerskim sredstvima. Osim toga, puk raspolaže vodom za izviđanje vođenih pre-

Organizacija, formacija, naoružanje i oprema francuske oklopne divizije tipa »77«

Broj i vrsta osnovnih jedinica	Sastav osnovne jedinice	Naoružanje i oprema	Ukupno
Izviđačka četa	— 3 izviđačka voda, svaki ima:		Četa ima:
	— komandnu grupu	— 2 vozila	— 6 oficira, 27 podoficira i 129 vojnika
	— grupu RS POB tipa <i>milan</i>	— grupa sa 2 lansir. uređaja i tri vozila	— 52 vozila (od toga 40 džipova),
	— 3 izviđačke patrole	— patrola sa 2 džipa	— 8 radara (5 <i>rasura</i> i 3 <i>olifanti</i>)
	— radarski vod, sastavljen od:		— 6 lansirnih uređaja tipa <i>milan</i>
Dva oklopna puka	— komandne grupe,		— 9 ručnih bacača tipa LR za POB AC 89 mm
	— 2 radarska odeljenja	— odeljenje sa 2 radara tipa <i>rasura</i>	— 9 mitraljeza 7,62 mm
	— komandno-pozadinska četa	— 2 AMX-30, 2 AMX-10 PC, 2 AMX-D, 9 VAB	Svaki puk ima:
	— 4 tenkovske čete, svaka:		— 42 oficira, 138 podoficira i 620 vojnika
	— komandni vod	— 1 AMX-30, 1 AMX-10 PC, 1 VAB	— 54 tenka AMX-30
Dva oklopna puka	— četiri tenkovska voda	— 4 x 3 AMX-30	— 19 oklopnih transportera AMX-10 P i 10 PC
	— mehanizovana četa sa	— oko 100 boraca	— 3 AMX-30-9 (tenk-dozer)
	— komandnim vodom	— 1 AMX-10 PC, 1 VAB	— 14 VAB
	— 4 motorizovana voda	— 4 x 3 AMX-10 P	— 120 neborbenih vozila

Broj i vrsta osnovnih jedinica	Sastav osnovne jedinice	Naoružanje i oprema	Ukupno
Protivoklopna četa		— 12 VAB	— svako vozilo ima 4 RS POB na lansirnom postolju i 8 uskladištenih raketa u vozilu
	— komandno-pozadinska četa (sa jedinicama za komandovanje i pozadinsko obezbeđenje, minobacačkim i zaštitnim vodom)	— 2 AMX-10 PC, 2 VAB — 6 minobacača 120 mm	<i>Svaki puk ima:</i> — oko 1000 boraca — 20 tenkova AMX-30 — 44 oklopna transportera AMX-10 P i PC — 64 automatska art. oruđa 20 mm — 6 VAB
	— 2 tenkovske čete, svaka: — komandni vod	— 1 AMX-30, 1 AMX-10 PC i 1 VAB	— 6 minobacača 120 mm — 16 RS POB tipa <i>milan</i> — 55 protivoklopnih ručnih bacača — 700 automatskih pušaka — 105 neborbenih vozila
	— 3 tenkovska voda	— 3 x 3 AMX-30	
	— mehanizovani vod	— 3 AMX-10 P	
Dva mehanizovana puka	— 2 mehanizovane čete, svaka: — komandni vod	— AMX-10 PC, 1 VAB	
	— 4 mehanizovana voda	— 4 x 3 AMX-10 P	
	— pt vod	— 4 AMX-10 P, 8 RS POB tipa <i>milan</i>	

Broj i vrsta osnovnih jedinica	Sastav osnovne jedinice	Naoružanje i oprema	Ukupno
	— komandno-pozadinska baterija sa vodom od 6 radara tipa razak na vozilu VTT — četiri baterije svaka sa: — grupom za vezu na vozilu VTT — 4 grupe za osmatranje na vozilima VTT — 6 oruđa AU F1 155 mm ili 5 oruđa F3 155 mm		— 900 ljudi — 270 vozila, od kojih 52 oklopna — 24 oruđa AU F1 155 mm ili 20 oruđa F3 155 mm
Artiljerijski puk			
	— komandno-pozadinska četa — četa inž. podrške: — komandni vod — vod sa savlađiv. prepreka — vod inž. mašina — vod za zaprečavanje	— 4 tenka-nosača mostova i grupa sredstava za savlađivanje prepreka — 4 tenka-dožera — 16 vozila tipa VCG	<i>Ukupno u puku:</i> — oko 850 ljudi — oko 220 raznih vozila i mašina
Inženjerijski puk	— Mostovna (pontonska) četa: — komandni vod — 4 voda, svaki po 2 odeljenja — 2 pionirske čete, svaka ima: — komandni vod — 4 voda, svaki po 2 grupe inž. mašina	— svaki vod ima 2 inženjerijska vozila tipa VCG i 2 vozila tipa VTT	— 16 VTT (kasnije 24 VAB) — 4 jurišna mosta PAA sa dopunskom mosnom konstrukcijom — 4 tenka-dožera — 8 višenamenskih inženjerijskih mašina

Broj i vrsta osnovnih jedinica	Sastav osnovne jedinice	Naoružanje i oprema	Ukupno
Komandno-pozadinski puk	— komandno-štabna četa	— oko 100 kamiona i cisterni transportnih kapaciteta od oko 450 t i 75 m ³ goriva i maziva	
	— četa veze		
	— četa za regulisanje i kontrolu saobraćaja		
	— transportna četa		
	— četa tehničkog obezbeđenja		
	— sanitetska četa		
Ukupno u oklopnoj divizionu			
	— oko 7.000 ljudi		
	— 148 tenkova		
	— 132 oklopna transportera borbene namene		
	— 115 oklopnih transportera neborbene namene		
	— 24 art. oruđa 155 mm		
	— 12 lansirnih oruđa za podršku tipa <i>hot</i>		
	— 12 minobacača 120 mm		
	— 18 RS POB tipa <i>milan</i>		
	— oko 1.350 raznih neborbenih vozila		
AMX-30 — tenk sa art. oruđem 105 mm. Od 1981. godine predviđa se ugradnja art. oruđa 120 mm.			
AMX-10 — amfibijski oklopni transporter sa art. oruđem 20 mm zamenjuje AMX-13.			
VAB — oklopno amfibijsko vozilo na točkovima. Služi za transport (10 ljudi ili 2 t materijala; ima 2 člana posade), kao komandno ili sanitetsko vozilo, za prevoz minobacača, za prenos i lansiranje raketa za POB, i dr.			
Art. oruđe AU F, 155 mm — ugrađen na šasiji AMX-30, s automatskim punjenjem i brzinom gađanja 8 zrna/min, maksimalan domet 30 km.			
Art. oruđe F, 155 mm — ugrađen na šasiji AMX-13, domet 20 km, maksimalna brzina gađanja 3 zrna/min.			

preka (reka i kanala) i vodom ronilaca, koji obezbeđuju prelaz tenkova običnim ili podvodnim gazom.

Puk ima 4 tenkovske čete koje mogu, ali ne moraju, da se ojačavaju vodovima iz sastava mehanizovane čete. To omogućava komandantu puka da komponuje borbeni poredak u skladu sa situacijom. Puk najčešće obrazuje borbeni poredak sa 2 tenkovske čete u prvom i 2 u drugom ešelonu, ili 3 tenkovske čete u prvom i 1 u drugom ešelonu. Mehanizovana četa, shodno zadatku puka, u prvom slučaju štiti bok puka, ili se, u drugom slučaju, nalazi u drugom ešelonu s tenkovskom četom. Osim toga, mehanizovana četa se može, delom ili u celosti, u raznim kombinacijama pridati tenkovskim četama.

Ovako koncipiran oklopni puk ima i određene slabosti, kao što su:

- nema dovoljno pešadije koja bi, zajedno s tenkovima, obezbedila dejstvo puka na teškoprolaznom zemljištu ili u naseljenom mestu;

- nema oružje za vatrenu podršku s vertikalnom ubacnom putanjom;

- na otkrivenom zemljištu danju, kada je neprijatelj nadmoćan u vazдушnom prostoru, puku je potrebna zaštita od dejstva iz vazdušnog prostora. Njegovih 73 automatska artiljerijska oruđa kalibra 20 mm (na 54 AMX-30 i 19 AMX-10P i PC) pružaju mu samo minimalnu zaštitu;

- zavisan je od dotura goriva i municije, jer nije osamostaljen u pozadinskom smislu.

Ove slabosti oklopnog puka ukazuju na potrebu ojačanja puka i njegovo osposobljavanje za samostalna dejstva, bez čega su borbene mogućnosti puka i obim zadataka koje može da izvršava znatno ograničeni.

Mehanizovani puk

Uvođenjem u naoružanje novih oklopnih transportera (vidi prilog 1), mehanizovanom puku obezbeđena je veća polivalentnost upotrebe i sposobnosti da se suprotstavi:

- tenkovima, koristeći tenkove AMX-30, RS POB tipa *milan* i ručne bacače kalibra 89 mm;

- pešadiji, koristeći puške, mitraljeze, automatska artiljerijska oruđa kalibra 20 mm i minobacače kalibra 120 mm (sa vozila, iz zaklonskog vatrenog položaja i kombinovano);

- vazduhoplovima, koristeći automatska artiljerijska oruđa kalibra 20 mm.

Protivoklopnu borbu u mehanizovanom puku vode:

— pešadija iskrcana iz oklopnih transportera, koristeći sredstva za blisku POB sa protivnikom (mine, granate i ručne bacače);

— posluge lansirnih uređaja RS POB tipa *milan*, koje se mogu grupisati za izvršenje pukovskog zadatka ili zadržati u okviru svojih mehanizovanih četa, ili, pak, dodeljivati kao pojačanje nekom od vodova mehanizovane čete. Oni su sposobni da vode POB na daljinama do 2.000 m, ali je njihova efikasnost i upotrebljivost zavisna od zemljišta i vremena;

— tenkovi AMX-30, koji efikasnim dometom svojih topova, vatreom moći i oklopnom zaštitom uvode u sistem POB mehanizovanog puka dodatnu dimenziju, omogućavajući puku preduzimanje veoma snažnih i iznenadnih protivnapada.

Za posredno vođenje POB koristi se vatra minobacača kalibra 120 mm i divizijska artiljerija.

Takav protivoklopni potencijal mehanizovanog puka omogućava komandantu oklopne divizije, suočenom s opasnošću od napada oklopnih jedinica, da frontalno suprotstavi neprijatelju mehanizovane pukove, a da oklopne pukove upotrebi za ofanzivna dejstva, odnosno za izvršenje protivnapada.

Noću, iz tenkova i oklopnih transportera može se otvarati vatra na daljinama do 1.000 m, korišćenjem novih infracrvenih uređaja na principu pojačane prirodne svetlosti. Amfibijska sposobnost oklopnih transportera olakšava puku savlađivanje vodenih prepreka. Naime, nailaskom na takvu prepreku, posle izviđanja pionirima, pešaci na oklopnim transporterima AMX-10 ili na čamcima mogu, iz pokreta, forsirati reku radi osiguranja prelaza ostalih snaga. Tenkovi AMX-30, pošto podrže vatrom prelaz prednjih delova, forsiraju reku gazom ili skelama da bi omogućili proširenje mostobrana potrebnog za zaštitu prelaza glavnine divizijskih snaga. Mehanizovani puk je u stanju da se bori i na ispresecanom zemljištu i u urbanizovanoj zoni gde pešaci dejstvuju izvan oklopnih transportera i krče put tenkovima uz njihovu vatrenu podršku. Međutim, pošto se za borbu peške može izvan vozila iskrcati samo 250 boraca, borbene mogućnosti mehanizovanog puka, za takve uslove dejstva, time su ograničene.

Mehanizovani puk može dejstvovati bez ojačanja i izvršavati različite zadatke. To ga čini višenamenskim elementom oklopne divizije. On, načelno, uvek dejstvuje u sprezi sa ostalim elementima oklopne divizije, a najčešće u sprezi sa oklopnim pukovima, dopunjujući njihova dejstva. Mehanizovani puk podržava divizijsku artiljeriju i najčešće se ojačava inžinjerijom.

Artiljerijski puk

Zamenom artiljerijskih oruđa tipa F₃ kalibra 155 mm samohodnim artiljerijskim oruđima tipa AU F₁ kalibra 155 mm u bliskoj budućnosti, puk će raspolagati znatno većim vatrenim mogućnostima nego danas.

Artiljerijski puk sa oruđima tipa F₃ kalibra 155 mm može, za dva minuta, ispaliti 120 granata i neutralisati neprijatelja u zaklonu na površini od tri hektara, odnosno na površini koju pokriva neprijateljeva mehanizovana četa u napadu izvan borbenih vozila pešadije. U novoj formaciji sa 24 samohodna oruđa tipa AU F₁ kalibra 155 mm, vatrena moć puka osetno se povećava, tako da može, za isto vreme i pod istim uslovima, da neutrališe snage mehanizovane čete. To znači da su vatrene mogućnosti puka sa AU F₁ kalibra 155 mm u odnosu na F₃ kalibra 155 mm, utrostručene.

Pošto su, i pored toga, to veoma skromne mogućnosti, oklopna divizija se, najčešće, mora ojačavati korpusnom artiljerijom ili vatrom korpusne artiljerijske grupe (KAG).

Protivoklopna četa

Sa dvadeset oklopnih vozila tipa VAB, svako sa po četiri rakete za POB na lanserima i po 8 raketa u rezervi, smeštenih u vozilu, protivoklopna četa predstavlja snažnu protivoklopnu jedinicu oklopne divizije.

Protivoklopna četa se upotrebljava najčešće uskupno za izvršenje samostalnog borbenog zadatka, prvenstveno za zaštitu otkrivenog boka borbenog poretka divizije ili se može pridati kao ojačanje jednoj ili većem broju jedinica u neposrednom dodiru sa neprijateljem.

S obzirom na ograničenu zaštitnu moć oklopnih vozila VAB, posluge RS POB moraju dejstvovati uz maksimalno maskiranje i zaklanjanje na zemljištu, izbegavajući duže zadržavanje na jednom mestu ili čvršće vezivanje za neki objekt (položaj), trudeći se da najbolje iskoriste maksimalni dolet svojih sistema koji je oko 4.000 m.

Inžinjerijski puk

Efikasnost oklopne divizije zasniva se, u suštini, na kombinaciji brzine njenih dejstava sa vatrenom moći i oklopnom zaštitom, što je čini sposobnom da često menja borbene postupke. Te njene osobine mogu doći do punog izražaja samo ako u toku trajanja borbe

divizija očuva slobodu manevra, a ograniči je protivniku. Povećanje pokretljivosti i manevra oklopne divizije i umanjivanje pokretljivosti i manevra protivniku, predstavljaju dva glavna zadatka inženjerskog puka oklopne divizije.

Da bi ih mogao izvršiti, puku su, novom formacijom, pojačane snage (vidi prilog 1) i predviđena nova sredstva koja će ući u naoružanje oko 1981. To su, pre svega, specijalna vozila, mašine i uređaji raspoređeni u dve pionirske i jednu pontonirsku četu i posebne vodove čete za inženjersku podršku.

Inženjerski puk raspolaže vozilima VAB za transport ljudstva i inženjerskim oklopnim vozilom EBG u verziji rovokopača, čistača mina, minopolagača, tegljača (vozila za vuču) i dizalice (krana).

Osim toga, inženjerske čete raspolažu vozilima VAB za transport ljudstva i višenamenskom inženjerskom mašinom MPG model F1, koja se koristi kao buldozer, utovarivač i rovokopač za izradu rovova i kolonskih puteva i pravljenje prolaza u preprekama.

U mostovnoj četi nalaze se 4 jurišna samohodna mosta PAA sa 8 mosnih konstrukcija raspona 20 m u normalnim, a 38 m raspona u izuzetnim uslovima za prelaz tenkova AMX-30, i laka pontonska sredstva MLF. Od njih se može izraditi 8 skela nosivosti 14 t za prelaz vozila VAB i oklopnih transportera AMX-10, odnosno 90 m mosta nosivosti 20 t za samohodna artiljerijska oruđa kalibra 155 mm, i slična vozila.

Raspoloživim pontonskim sredstvima inženjerski puk je u mogućnosti da uspostavi prelaz preko osam užih protivoklopnih prepreka za terete do 40 t. Njegove mogućnosti su veće kad su u pitanju vozila manje mase, jer se lakim desantnim i skelskim sredstvima može prebaciti preko reke pedeset vozila mase do 14 t u toku jednog časa. Srednja propusna moć mosta, izgrađenog od tih sredstava, preko prepreke koja ne prelazi 90 m, dostiže 150 vozila mase 20 t na čas.

Mogućnosti inženjerskog puka za obezbeđenje prelaza oklopne divizije preko reke, bez pomoći armijskog korpusa, ograničene su, uglavnom, na manje prepreke, ali su mogućnosti puka u izgradnji kolonskih puteva i održavanju postojećih velike, zahvaljujući odgovarajućim mašinama kojima inženjerski puk raspolaže. Angažujući raspoloživa sredstva, puk može pripremiti i održavati šest do osam marš-ruta u zoni divizije i održavati u ispravnom stanju dva do četiri puta za dotur i evakuaciju.

Isto tako, veoma su zadovoljavajuće mogućnosti za izradu prepreka, jer su radni učinci bušačih garnitura, uređaja za ukopavanje i uređaja za rasejavanje mina znatni. U domenu zaprečavanja, inži-

njerijski puk može izdvojiti za potrebe pukova prvog ešelona dve inženjerske čete radi miniranja i izrade drugih prepreka. Inženjerska četa sa 6 minopolagača može postaviti minsko polje, gustine 1,2 mine na 1 m², u dužini od 2 km za 1 čas. Uz to, inženjerske mašine za zemljane radove mogu, prilikom utvrđivanja, pripremiti zaklone za oklopna borbena vozila na vatrenim položajima. Osim toga, iz inženjerskog puka mogu se formirati i jurišne grupe, naoružane bacačima plamena i snabdevene eksplozivom za napad na jako utvrđene otporne tačke ili u uličnim borbama.

Komandno-pozadinski puk

Na pozadinsko obezbeđenje oklopne divizije mnogo utiču sledeći elementi:

- velika potrošnja pešadijske, tenkovske i, naročito, artiljerijske municije;

- velika potrošnja goriva; divizija ima blizu 2000 vozila (guseničara i točkaša);²

- ograničeni transportni kapaciteti pozadinskog puka na 1400 t, što odgovara životnim i borbenim potrebama divizije za dva dana borbe;

- ograničeni remontni kapaciteti na 70 specijalizovanih ekipa za opravke vozila koje mogu u isto vreme intervenisati;

- ograničene sanitetske snage i sredstva, koje omogućavaju izvlačenje iz borbe i transport do sanitetskih stanica oko dvesta, i evakuaciju u pozadinu petnaest do dvadeset na čas.

Pozadinske snage i sredstva raspoređeni su u pozadinske jedinice divizije i delom u oklopne i mehanizovane pukove.

Pored snaga i sredstava za transport, remont, saobraćajno i sanitetsko obezbeđenje, komandno-pozadinski puk (prilog 1) ima komandno-štabnu četu i četv veze za obezbeđenje veze na komandnom mestu koja je pod neposrednom komandom komandanta divizije, dok se četa za regulisanje i kontrolu saobraćaja i ostale jedinice (transportne, remontne i sanitetske) komandno-pozadinskog puka raspoređuju u rejonu divizijske baze i nalaze se pod komandom komandanta puka.

Divizijska baza razvija se na površini od oko 80 km² i razmešta na zadnjoj granici zone divizije.

² Oklopna divizija u toku jednog dana borbe može utrošiti oko 300 t goriva, 385 t razne municije, od čega artiljerijske 230 t, i 15 t životnih namirnica, odnosno ukupno 700 t, od čega na vojnika otpada oko 100 kg.

U miru komandant divizije je u isto vreme i načelnik vojnog okruga, pa su sve snage i sredstva na teritoriji vojnog okruga pod njegovom komandom. Na taj način, komanda oklopne divizije, pored operativnih, ima i teritorijalne funkcije.

U ratu, ako se divizija upotrebljava na teritoriji vojnog okruga, komandant divizije je i dalje odgovoran za obe komponente. Ako u toku rata oklopna divizija ode izvan teritorije vojnog okruga, organi vojnog okruga, sa svim teritorijalnim snagama i sredstvima, ostaju i stavljaju se pod komandu pomoćnika komandanta divizije za teritorijanu odbranu. Komandantu oklopne divizije u rukovođenju jedinica divizije i teritorijalnim jedinicama i ustanovama pomaže jedinstven štab, koji se deli na operativni i teritorijalni kada oklopna divizija ode sa teritorije vojnog okruga.

U borbi komanda oklopne divizije obrazuje istureno (IKM) i OKM. Radi povećanja pokretljivosti komandnih mesta predviđa se da se do 1982. uvede integrisani automatizovani sistem veza *rita* i oklopni transporter VAB različiite verzije. Dotle, ako dođe do preteranog udaljavanja KM divizije od KM pukova i KM armijskog korpusa, tada se IKM divizije približava pukovima, a OKM služi kao veza sa OKM armijskog korpusa, ili korpus pozadi divizijskog komandnog mesta postavlja svoju radio-relejnú stanicu. Ta rešenja organizacije veza omogućavaju održavanje veza na daljini od 100 km, počev od prednjih delova oklopne divizije do OKM korpusa.

Pukovnik

Mr Manojlo BABIĆ

L i t e r a t u r a :

1. La division blindée, Armées d'aujourd'hui, 1979, juni, s. 55—77.
2. De la division mécanisée type 1967 à la division blindée type 1977, Défense interarmées, 1979, novem., s. 21—33.
3. Turbe, G.: L'Armée blindée des principaux du theatre d'operation de centre Europe, Défense interarmées, 1980, jan. s. 18—29 i 1980, febr., s. 21—33.
4. Les nouveaux matériels de l'artillerie française, Défense interarmées, 1979, juli—avgust, s. 24—31.
5. Gabory, Olivier de: Une artillerie au service du corps d'armée et la division, Armées d'aujourd'hui, 1978, sept. s. 18—19.
6. Carlier, Michel: Perspectives sur les nouveaux matériels, Armées d'aujourd'hui, 1979, april, s. 26—27, 76.
7. Poisson: Une Autorité bien exercée: le processus des missions globales, Armées d'aujourd'hui, broj 37, 1977, s. 52—53.
8. Un régiment: 1200 responsables, Armées d'aujourd'hui, broj 29, 1978, s. 11—15.
9. Imbert, Robert: La participation, à l'instruction au sein des petites unités, Armées d'aujourd'hui, broj 26, 1977, s. 26—27.